

Reactienota
Startdocument
HWBP Veilige Vecht

Colofon

Waterschap Drents Overijsselse Delta

Datum: 2 november 2020

Auteur: Hein van Middelaar

Versie: 1.0

Versiebeheer

Versie	Datum	Omschrijving	Auteur	Toetser	Vrijgave
0.0.1	19-10-2020	Eerste opzet	Hein van Middelaar	Margreet Krol	IPM
1.0	02-11-2020	Definitieve versie	Hein van Middelaar	IPM	Opdrachtgever

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Achtergrond.....	4
1.2	Startdocument HWBP-project Veilige Vecht.....	4
1.3	Reactiemogelijkheden op het startdocument.....	4
2	Ingekomen reacties.....	5

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

De Vechtdijken tussen Dalfsen en Zwolle moeten worden versterkt om het gebied achter de dijken te beschermen tegen hoogwater. Dat is aanleiding voor Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta) om samen met andere overheden het HWBP project Veilige Vecht te starten. In dit project onderzoekt het waterschap WDODelta wat er precies moet gebeuren om de dijken aan de normen te laten voldoen. Dit kan door de dijken te versterken maar ook door de extreme waterstanden te verlagen. Samen met waterschap Vechtstromen en andere overheden wordt daarom ook onderzocht welke maatregelen in het stroomgebied van de Vecht bij kunnen dragen aan lagere waterstanden tussen Dalfsen en Zwolle en een klimaatbestendig Vechtdal. Daarbij worden ook kansen voor een klimaatbestendig watersysteem en gebiedsontwikkeling onderzocht.

1.2 Startdocument HWBP-project Veilige Vecht

Met het startdocument HWBP-project Veilige Vecht heeft WDODelta laten weten dat ze start met een brede verkenning naar maatregelen die kunnen worden getroffen om de waterveiligheid tussen Dalfsen en Zwolle te waarborgen. WDODelta doet de verkenning mede namens waterschap Vechtstromen, provincie Overijssel en de gemeenten Zwolle, Dalfsen, Hardenberg, Ommen en Zwartewaterland. Door dit aan het begin van deze verkenning aan te kondigen is voor bewoners en betrokkenen helder wat onderzocht gaat worden en wanneer en hoe daar op gereageerd kan worden.

Hiermee anticiperen de overheden op de Omgevingswet die naar verwachting 1 januari 2022 in werking treedt. In de Omgevingswet is een kennisgeving van het voornemen en van de participatie verplicht onderdeel van de projectprocedure. Het startdocument is de formele kennisgeving van de start van de verkenning (kennisgeving voornemen) en de participatie (kennisgeving participatie). Het startdocument beschrijft de aanleiding, aanpak en participatiemogelijkheden van het project

1.3 Reactiemogelijkheden op het startdocument

Het startdocument is op 31 augustus 2020 openbaar gemaakt in de Staatscourant, Waterschapsblad en in diverse regionale kranten (zoals de Stentor) en in te zien op de projectwebsite: veiligevecht.wdodelta.nl. Daarbij zijn bewoners en belangstellenden uitgenodigd op het startdocument te reageren. Het startdocument heeft ter inzage gelegen van 1 september tot en met 12 oktober 2020, via de projectwebsite en op een aantal locaties in het projectgebied. Met (digitale) bijeenkomsten zijn grondeigenaren, bewoners en belangstellenden geïnformeerd over het project en uitgenodigd om een reactie te geven op het startdocument.

Reacties op het startdocument kon een ieder op verschillende wijzen kunnen indienen:

- mondeling: tijdens een van de startbijeenkomsten of telefonisch tijdens kantooruren via 088-2331200
- digitaal: via de projectwebsite veiligevecht.wdodelta.nl
- per post: Waterschap Drents Overijsselse Delta, Postbus 60, 8000 AB Zwolle onder vermelding van project Veilige Vecht

De reacties worden betrokken bij de verdere uitwerking van het project, meegenomen bij de inventarisatie van mogelijke oplossingen of gebiedsontwikkeling, de aanscherping van het afwegingskader en/of de verdere uitwerking en invulling van de participatie.

2 Ingekomen reacties

Tijdens de reactieperiode van 1 september tot en met 12 oktober 2020 zijn 2 reacties binnen gekomen die betrekking hebben op het startdocument. De reacties zijn waar mogelijk samengevat en beantwoord in onderstaande tabel. Voor elke reactie is aangegeven of de reactie aanleiding geeft om het startdocument of de aanpak die daarin beschreven staat, te wijzigen. Om privacy redenen zijn de reacties geanonimiseerd weergegeven.

De indieners hebben een persoonlijke reactie ontvangen en ontvangen deze reactienota na vaststelling.

De drie startbijeenkomsten (waarvan 1 digitaal) zijn bezocht door zo'n 100 mensen. Bij de startbijeenkomsten hebben 4 mensen een zorg, vraag of wens meegegeven aan het waterschap door het invullen van een reactieformulier met het verzoek om deze persoonlijk te beantwoorden. De indieners hebben een persoonlijke reactie van het projectteam ontvangen.

Tabel reacties en beantwoording/overwegingen

	Reactie op het Startdocument Veilige Vecht	Beantwoording/overweging waterschap	Wel/geen gevolgen voor startdocument of aanpak
1.1	<p>Het Startdocument vermeldt als aanleiding van het project dat de Vechtdijken tussen Dalfsen en Zwolle moeten worden versterkt om het gebied achter de dijken te beschermen tegen hoogwater. Het waterschap onderzoekt wat er precies moet gebeuren om de dijken veilig te maken. Uit een beoordeling blijkt dat de noordelijke en zuidelijke vechtdijken niet aan de (wettelijke) normen voldoen. Wanneer deze beoordeling heeft plaatsgevonden en welke de criteria zijn waarop de bestaande dijken zijn getoetst en wat precies de uitkomst is geweest van die toets is niet gemeld in de Startdocument.</p>	<p>De veiligheidsopgave is bepaald door beoordeling van de dijken op verschillende momenten en met op het moment van beoordelen de meest actuele methoden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De landelijke derde toetsronde (LRT3) - 2006-2011 Deze toetsing van de dijken is uitgevoerd met behulp van het Voorschrift Toetsen op Veiligheid 2006. Daarbij is de veiligheid van de waterkeringen getoetst aan de toen geldende wettelijk vastgelegde norm per dijkkringgebied. De dijken van Vecht Dalfsen Zwolle (VDZ) zijn gelegen in twee dijkkringgebieden (dijkkring 9 en dijkkring 53). In deze derde toetsing is 18,3 km van de 33,5 km (55%) afgekeurd (voldoet niet aan de wettelijke norm). Op basis van dit oordeel zijn de afgekeurde delen aangemeld voor het hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). 2. Nadere Analyse Veiligheidsprobleem (NAV) - 2016-2017 In deze analyse is voor het gehele traject onderzocht wat de impact van de nieuwe veiligheidsnorm (wettelijk vastgesteld in 2017) is voor de veiligheidsopgave. Deze analyse is uitgevoerd met behulp van het op dat moment beschikbare ontwerpinstrumentarium (OI2014v3). Het formele beoordelingsinstrumentarium was nog niet beschikbaar. Uit de NAV blijkt dat 30,6 km van de 33,5 km (92%) is afgekeurd. 3. Wettelijke beoordeling uit 2017. In deze Wettelijke Beoordelingsronde wordt gewerkt met de nieuwe overstromingskansnormen en een nieuw instrumentarium, het WBI2017. De beoordeling is uitgevoerd voor de delen die niet vanuit het oordeel in de LRT3 waren aangemeld bij het HWBP. De uitkomsten zijn gerapporteerd in de eerste Landelijke Beoordeling Overstromingskansen (LBO1). De twee normtrajecten waarbinnen het project ligt (traject 9-1 en 53-3) voldeden niet aan de wettelijke norm. 	<p>De reactie geeft geen aanleiding tot wijziging van het startdocument. De toelichting op de totstandkoming van de veiligheidsopgave zal uitvoeriger worden beschreven in de notitie Reikwijdte en detailniveau (planning: naar verwachting voorjaar 2022).</p>

	Reactie op het Startdocument Veilige Vecht	Beantwoording/overweging waterschap	Wel/geen gevolgen voor startdocument of aanpak
1.2.	In het startdocument is aangegeven dat de dijken niet aan de veiligheidseisen voor de faalmechanismen hoogte, stabiliteit buitenwaarts, piping en stabiliteit bekleding voldoen. Bij de vorige dijkversterkingsmaatregelen in dit gebied zijn de dijken ook op deze faalmechanismen beoordeeld en zijn diverse maatregelen getroffen. Onduidelijk is op grond waarvan de toen getroffen maatregelen, waaronder verbetering van de grasbekleding van de dijken en het monitoren daarvan, thans niet of niet meer afdoende voldoen. Een voldoende en inzichtelijke onderbouwing van de vérstreckende conclusie dat de dijken niet meer aan de wettelijke normen voldoen ontbreekt in het Startdocument.	Zie ook antwoord bij 1.1. Ten opzichte van de voorgaande beoordeling zijn de normen, de belastingen (klimaatverandering) en de inzichten over de sterkte van de dijk en de wijze waarop deze worden berekend veranderd. De uitkomsten zijn, vanuit een wettelijke noodzaak, aanleiding om het HWBP-project Veilige Vecht te starten. In de verkenning wordt nader onderzoek gedaan om de precieze opgave voor de dijken in beeld te brengen, waarbij ook nieuwe inzichten over de afvoer van de Vecht en de sterkte van de bekleding van de dijken worden verwerkt. Verder onderzoeken we ook wat de zogenaamde systeemmaatregelen kunnen betekenen om de opgave voor de dijken te reduceren.	De reactie geeft geen aanleiding tot wijziging van het startdocument of de daarin beschreven aanpak.
1.3.	Het Startdocument laat open op welke wijze en met welke maatregelen de waterveiligheid kan worden gewaarborgd, waarbij bovendien kansen worden benut voor het realiseren van een klimaatbestendig watersysteem voor gebiedsontwikkeling. De wettelijke basis voor de voorgenomen dijkversterking is volgens het Startdocument de Waterwet en de daarin vastgelegde normen. Is daaronder ook te begrijpen “een klimaatbestendig watersysteem“ ?	In de verkenning werken we via een trechteringsproces van mogelijke oplossingsrichtingen naar kansrijke alternatieven naar een uiteindelijk voorkeursalternatief voor de dijkversterking tussen Dalfsen en Zwolle. We onderzoeken daarbij ook of systeemmaatregelen een bijdrage kunnen leveren aan het verminderen van de opgave voor de dijken tussen Dalfsen en Zwolle. De doelstelling ‘klimaatbestendig watersysteem’ volgt inderdaad niet uit de Waterwet, maar is één van de beleidsdoelen van WDOdelta (zie coalitieakkoord) om voorbereid te zijn op de toekomst. Een mogelijke oplossing bestaande uit een dijkversterking gecombineerd met systeemmaatregelen past daar in. We beschouwen het Vechtdal als een integrale opgave voor een ‘klimaatbestendig watersysteem’, met als belangrijkste doelstelling dat de dijken weer voldoen aan de in de Waterwet vastgelegde normen.	De reactie geeft geen aanleiding tot wijziging van het startdocument of de daarin beschreven aanpak.
1.4.	Uit het startdocument blijkt dat de jaren 2020-2023 gelden als de verkenningsfase waarin nader wordt onderzocht wat er precies moet gebeuren om de dijken veilig te maken. Afhankelijk van de uitkomst van nog uit te voeren onderzoeken, waaronder het	Zie ook antwoord bij 1.1. Voor de beoordeling of een dijk voldoet aan de waterveiligheid verstrekt de Minister het wettelijk beoordelingsinstrumentarium. De veiligheidsopgave is bepaald met dit wettelijke beoordelingsinstrumentarium. De lopende	De reactie geeft geen aanleiding tot wijziging van het startdocument of de daarin beschreven aanpak.

	Reactie op het Startdocument Veilige Vecht	Beantwoording/overweging waterschap	Wel/geen gevolgen voor startdocument of aanpak
	innovatieproject Gras op Zand in de winter 2020-2021 moet blijken welke maatregelen, dijkversterking/- verhoging en/of systeem maatregelen, nodig zijn. Er lijkt dus nog veel onduidelijk en onzeker. Is daarom de algemene conclusie dat de dijken niet meer voldoen aan de wettelijke eisen niet wat voorbarig?	onderzoeken zijn een verdieping/verbetering van het formele instrumentarium. Daardoor kunnen mogelijk nieuwe inzichten ontstaan over <i>de mate waarin</i> de dijken niet meer voldoen. De algemene conclusie dat de dijken niet meer voldoen aan de wettelijke eisen zal hierdoor niet wijzigen.	
1.5.	In de bewoners bijeenkomst van 16 september j.l. in Berkum is door de indiener aandacht gevraagd voor bewonersparticipatie in het project i.v.m. de mogelijk vérgaande gevolgen van het project voor direct aan de dijken gelegen aanwonenden. Individuele gesprekken met die bewoners in een vroegtijdig stadium over hun ervaringen met eerdere dijkversterkingsmaatregelen en wat te verwachten op basis van de nog uit te voeren onderzoeken zijn van groot belang alsmede het betrekken van deze bewoners bij eventuele oplossingsrichtingen	Zoals in de Startnotitie aangegeven vindt het waterschap bewonersparticipatie erg belangrijk. Dat organiseren we in verschillende vormen en via verschillende middelen. Individuele gesprekken zijn daarin erg belangrijk. Dat kan via de maandelijkse inloopmogelijkheid in Vechterweerd en (grondeigenaren)bijeenkomsten rond mijlpalen, en naar behoefte ook op aanvraag aan de keukentafel. Ons team omgeving is daarvoor via de website of telefonisch goed bereikbaar. Voor mogelijkheden om inbreng te leveren en de contactgegevens verwijzen we naar de projectwebsite veiligevecht.wdodelta.nl	De reactie geeft geen aanleiding tot wijziging van het startdocument of de daarin beschreven aanpak.
2.1	Het Startdocument neemt als uitgangspunt het "feit" dat het overgrote deel van de dijken langs het betreffende deel van de Overijsselse Vecht niet voldoet aan de wettelijke eisen. Het onderliggende beoordelingsrapport "Ontwerpogave 2080' stelt echter dat de hierin gepresenteerde rekenresultaten nog afhangen van toekomstige onderzoeken, met name aangaande de erosiebestendigheid van de grasbekleding. Op dit gebied is in het verleden (bij de vorige ronde dijkverbeteringen 1990-2000, DAR) uitgebreid onderzoek gedaan. Uit de toen opgestelde TAW rapporten bleek de erosie-bestendigheid van gras op zandige dijken veel beter was dan tot dan toe werd aangenomen. Hetzelfde lijkt nu opnieuw te gebeuren. In de "Handreiking Ontwerpen met Overstromingskansen" wordt expliciet gewaarschuwd tegen het te conservatief toepassen van de nieuwe rekenmethoden. Ook wordt de nadruk gelegd op het beheerdersoordeel om onrealistische	De Vechtdijken bestaan voor een groot deel uit een grasbekleding op een zandondergrond. Voor deze combinatie is in Nederland nog geen goede methode beschikbaar voor het beoordelen van de sterkte/erosiebestendigheid van de bekleding. Er is eerder onderzoek gedaan naar de sterkte van de grasmat op de Vechtdijken, echter zijn de inzichten/modellen en rekenregels veranderd waardoor de resultaten niet direct kunnen worden toegepast. Voor het opstellen van nieuwe rekenmodellen zijn meer gegevens nodig dan uit de toenmalige proef zijn voortgekomen. Wel worden de gegevens van de eerdere proeven gebruikt in het komende onderzoek. De proeven binnen dit onderzoek worden in de winter van 2020/2021 uitgevoerd. In het beheerdersoordeel is aangegeven dat, hoewel de beoordeling conform de wettelijke regels en modellen is uitgevoerd, het beoordelingsresultaat niet overeenkomt met ons beeld van de sterkte van de kering.	De reactie geeft geen aanleiding tot wijziging van het startdocument of de daarin beschreven aanpak.

	Reactie op het Startdocument Veilige Vecht	Beantwoording/overweging waterschap	Wel/geen gevolgen voor startdocument of aanpak
	<p>uitkomsten van de rekenmodellen te signaleren. In dit geval lijkt dit beheerdersoordeel te bestaan uit blind toepassen van diezelfde rekenmodellen.</p>	<p>Het beheerdersoordeel is een krachtig instrument, wat echter wel onderbouwd moet worden. Juist het (beheerders)oordeel van het waterschap maakt dat we vermoeden dat de kering sterker is, is de aanleiding om het onderzoek uit te voeren.</p> <p>Met de uitkomsten van de proeven kunnen we dan ook het beheerdersoordeel verder toetsen en onderbouwen. Tevens zullen we met de uitkomsten van dit onderzoek voorstellen indienen om het beoordelingsinstrumentarium, voor wat betreft de sterkte van de grasmatt, structureel te verbeteren.</p>	